

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา
ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
จังหวัดนครศรีธรรมราช

Factors Affecting for Standard Epidemiological Surveillance
of Health Personnel at Sub-district Health Promoting Hospital
in Nakhon Si Thammarat Province

บุญประจักษ์ จันทรวิน, ส.ม. (บริหารสาธารณสุข) *

ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์, ส.ด.(บริหารสาธารณสุข) **

Boonprajak Junwin, M.P.H. (Health Administration)

Chawthip Boromtanarat, Dr.P.H. (Health Administration)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา 2) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 3) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กรและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา และ 4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรที่ศึกษาคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานระบาดวิทยาประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 253 คน จำนวนตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ 153 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงด้านปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และด้านการดำเนินงานตามมาตรฐานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา เท่ากับ 0.91 0.96 และ 0.94 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการศึกษา พบว่า 1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 39.7 ปี สถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อายุราชการเฉลี่ย 18.8 ปี ระยะเวลารับผิดชอบงานระบาดวิทยาเฉลี่ย 10.6 ปี เคยได้รับการอบรมงานระบาดวิทยามากกว่า 2 ปี ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กรในภาพรวม ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับสูง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวม และปัจจัยค่าจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับสูง 2) การดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่ และรายด้านอยู่ในระดับสูง ยกเว้น ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย อยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ปัจจัยค่าจ้างด้าน

* นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญงาน โรงพยาบาลพระพรหม อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

นโยบายและการบริหารงาน ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กรด้านวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยเชิงใจในภาพรวม ตามลำดับ โดยมีอำนาจการทำงาน ร้อยละ 62.6 และ 4) ปัญหา อุปสรรคที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ไม่ได้อบรมฟื้นฟูด้านการสอบสวนโรค ขาดการทำงานเป็นทีม และการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสาธารณสุขระดับจังหวัด ควรจัดให้มีการอบรมฟื้นฟูวิชาการ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง สร้างสัมพันธ์ภาพและพัฒนาทีม และเร่งรัดการจัดสรรงบประมาณ

คำสำคัญ: การสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา

Abstract

The objectives of this survey research were to study 1) level of standard epidemiological surveillance performance; 2) factors of personal characteristics, organizational support, and job motivation; 3) factors of personal characteristics, organizational support, and job motivation affecting epidemiological surveillance performance standard; and 4) problems, obstacles and suggestions of standard epidemiological surveillance performance of public health personnel at sub-district health promoting hospitals in Nakhon Si Thammarat Province. The study population were 253 public health personnel, who were in charge of epidemiological surveillance performance standard at sub-district health promoting hospitals. A sample size of 153 personnel was recruited by systemic random sampling technique. Data were collected by a questionnaire, with the reliability values of the organizational support, job motivation and level of standard epidemiological surveillance performance were 0.91, 0.96 and 0.94, respectively. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Stepwise multiple regression analysis. The results revealed that: 1) the majority of samples were female, with average age of 39.7 years, married, having bachelor's degree or equivalent, having average official age of 18.8 years, average working experiences of 10.6 years, received training over two years. Regarding organizational support factor, the overall, human resource, and budget aspects were at a moderate level, while the material and administration aspects were at a high level. The overall job motivation and hygiene factors were at a moderate level, while the motivating factors were at a high level; 2) the epidemiological surveillance performance standard of public health personnel, the overall and all aspects were at a high level, excepting data analysis and interpretation aspect was at a moderate level; 3) factors affecting standard epidemiological surveillance performance at a significant level of 0.05 were the hygiene factors of policy and administration aspect, the organizational support factor of materials and motivation aspects, and the overall motivation factors, respectively, with a predictive power of 62.6 percent; and 4) the main problems and obstacles included untrained personnel to refresh the investigation of disease, lacked team working, and delayed budget allocation. Recommendations for the provincial health administrators were that there should be training on academic review at least once a year, team and relationship building, and accelerating on budget allocation.

Keyword: organizational support, job motivation, standard of epidemiological surveillance

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ จัดว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ซึ่งมีผลกระทบต่อ เศรษฐกิจ นโยบายทางการเมือง การแพร่ระบาดของโรค เป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการพัฒนา ทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมที่เจริญขึ้น สภาวะแวดล้อมของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลง และที่สำคัญคือ การที่ประชาชนจะเลยต่อการปฏิบัติตนให้เกิดสุขภาวะ ทำให้โรคติดต่อเกิดการแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว นับ ว่าเป็นความท้าทายใหม่สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใน การที่จะเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อเตรียมพร้อม ในการรับมือกับโรคติดต่ออุบัติใหม่อุบัติซ้ำในด้านการ ควบคุมโรคป้องกันโรค การดูแลรักษาผู้ป่วย และการ บริหารจัดการระบบสาธารณสุข จากการวิเคราะห์ ประสพการณ์ที่ผ่านมาของประเทศไทยในการตอบสนองต่อ โรคติดต่ออุบัติใหม่ เช่น โรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก และ โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ เป็นต้น พอที่จะสร้างเป็น ข้อสรุปได้ว่า ประเทศไทยยังคงต้องมีการพัฒนาองค์ความ รู้สำหรับบุคลากรทางสาธารณสุขในการป้องกันโรคติดต่อ อุบัติใหม่อย่างต่อเนื่องแบบรอบด้าน (สำนักโรคติดต่ออุบัติ ใหม่, 2554) เพื่อให้ได้มาตรฐานการป้องกัน การดูแล รักษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

กระบวนการการศึกษาทางระบาดวิทยาจึงเป็น เครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการค้นหา ติดตามและเฝ้าระวัง การเกิดโรคที่ทันทั่วทั้ง อันส่งผลต่อเนื่องสู่การจัดการระบบ ในการรองรับการบริการอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งต้องมีการ ดำเนินงานร่วมกันเป็นเครือข่ายของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ทุกระดับ (สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2548) เพื่อให้รู้ทันโรคและ ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ สามารถนำ ไปสู่กระบวนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายหรือ มาตรการป้องกันควบคุมโรคได้ทันทั่วทั้ง ไม่ให้โรคแพร่ ระบาดและลดความรุนแรงของปัญหา (สิริลักษณ์ รังสิวงศ์, 2547)

การดำเนินงานทางระบาดวิทยาประกอบด้วย 1) การเฝ้า ระวังทางระบาดวิทยา เป็นการเฝ้าสังเกตลักษณะการเกิด โรคและภัยอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน 2) การ สอบสวนทางระบาดวิทยา เป็นการค้นหาข้อเท็จจริงของ เหตุการณ์การระบาด และ 3) การศึกษาวิจัยทางระบาด วิทยา เป็นการศึกษาเพื่อทดสอบสาเหตุและวิธีแก้ไขของ ความผิดปกตินั้น (กองระบาดวิทยา, 2542, น. 41-42) ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาโรคติดต่อ หรือโรคติดต่อ และมีการพัฒนาการเฝ้าระวังโรคที่เป็น ทางการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2456 เป็นต้นมา ระบบ การรายงานโรคติดต่อของโรคในปัจจุบันกำหนดให้ใช้ บัตรรายงานโรค (รง.506) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูลการระบาด ซึ่งมีโรคติดต่อ โรคติดต่อที่ต้องรายงาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 60 โรค (สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่, 2555) และยังกำหนดโรคที่ต้องเฝ้าระวังเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความก้าวหน้าทางวิทยาการระบาดของ โรคอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การควบคุมโรคเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ เป็นไปตามเป้าหมายการควบคุมโรคระดับ ประเทศ หน่วยงานสาธารณสุขทุกระดับของประเทศไทย จึงต้องนำองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารทางระบาดวิทยาไป ใช้ในการกำหนดนโยบายและควบคุมโรค ให้สอดคล้องกับ พื้นที่การทำงานของตนเอง

ผลการดำเนินงานด้านระบาดวิทยาของประเทศไทย ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก แต่จากการประเมินแผนงาน ที่เคยปฏิบัติผ่านมา พบว่า มีหลายประเด็นที่ต้องพัฒนา ให้ดียิ่งขึ้น อาทิ 1) ความถูกต้องของข้อมูลโรค ที่ยังเป็น ปัญหาเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคเพื่อรายงานในบัตรรายงาน โรค จากการทบทวนส่วนใหญ่การกรอกข้อมูลรายงานไม่ถูก ต้องตามความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะว่าขีดความสามารถที่ไม่ เท่ากันของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ของระบบ สาธารณสุข 2) ด้านความครบถ้วนของข้อมูล ซึ่งเป็นส่วน หนึ่งที่มีความจำเป็นยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาต่อ เพราะ ปัจจุบันมีโรคติดต่อหลายโรคที่รุนแรง แต่ยังไม่มีกำหนด

ให้ต้องรายงานทำให้การรายงานได้ไม่ครอบคลุมโรคที่เกิดขึ้นใหม่ 3) ความทันเวลา ซึ่งพบว่าข้อมูลมีความล่าช้าซึ่งทำให้ไม่สามารถใช้ในการสนับสนุนการควบคุมโรคได้ทันทั่วทั้งที่ 4) ด้านการตรวจจับเฝ้าระวังโรค ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีรายชื่อโรคที่ต้องเฝ้าระวังเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน ก็ไม่สามารถตรวจจับโรคภัยไข้เจ็บหรือภัยคุกคามสุขภาพใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ครอบคลุม ส่วน 5) ด้านการควบคุมโรค ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการเฝ้าระวังและการสอบสวนโรค ที่ผ่านมามีพบว่า ยังไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร ยังทำการสอบสวนโรคได้น้อยและไม่ทันต่อเหตุการณ์ ส่วนมากทำในลักษณะการศึกษาวิจัยเพื่อการควบคุมและป้องกันโรคมกกว่า (เกรียงไกร เวทีวุฒาจารย์, 2547) นอกจากนี้ ในปี 2548 เริ่มมีการจัดตั้งทีมเฝ้าระวังเคลื่อนที่เร็ว (SRRT: Surveillance and rapid response team) สำหรับรับมือกับโรคและภัยคุกคามที่เป็นปัญหาสุขภาพของประชาชนในระดับอำเภอ จังหวัด เขต และส่วนกลางของประเทศ รวมจำนวน 1,030 ทีม และในปี 2554 กรมควบคุมโรคได้กำหนดนโยบายอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งอย่างยั่งยืน จัดให้ระบบการเฝ้าระวังเหตุการณ์สำหรับ SRRT เครือข่ายระดับตำบลจำนวน 2,775 ทีม และขยายผลเต็มที่ในปีงบประมาณ 2555 ภารกิจสำคัญของทีม SRRT คือ การป้องกันและควบคุมโรค เน้นการเฝ้าระวัง หยุดหรือจำกัดการแพร่ระบาดของโรคโดยเร็ว (สำนักโรคติดต่อ, 2555)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือเดิมเรียกในชื่อสถานีอนามัย ซึ่งเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ (Primary care unit) ที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ประชาชนเข้ารับบริการได้ง่าย เนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน จึงนับว่าเป็นหน่วยบริการด่านแรก (Front line service) ที่สำคัญที่ต้องมีระบบการเฝ้าระวังโรคและเก็บข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเจ็บป่วยอย่างต่อเนื่อง (เกรียงไกร เวทีวุฒาจารย์, 2547) โดยจังหวัดนครราชสีมาเป็นอีกจังหวัดหนึ่ง ที่ได้ดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทาง

ระบาดวิทยาของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยได้มีการพัฒนางานระบาดวิทยาเป็นลำดับ แต่กลับพบว่าผลการดำเนินงานเฝ้าระวังโรคของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังไม่บรรลุตัวชี้วัดความสำเร็จ ทำให้มาตรฐานด้านการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน (รายงานประจำปี สสจ. นครราชสีมา, 2557) ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะพัฒนาการดำเนินการเฝ้าระวังโรคให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาต่อไป

ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา เพื่อนำหลักฐานเชิงประจักษ์เหล่านั้นมาเทียบเคียงกับบริบทของตนเองและพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ทั้งเพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ และปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร (จักรสันต์ เลยหยุด, 2549; Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2008) ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร (ทองหล่อ เดชไทย, 2545, น. 33-35) และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งปัจจัยจูงใจปัจจัยค้ำจุน (Herzberg, 1959) มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา ซึ่งในเขตพื้นที่นครราชสีมา ยังไม่พบการศึกษาในลักษณะนี้มาก่อน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาให้บรรลุเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา จะได้นำผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัด นครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่างการวิจัย ประชากรที่ศึกษา คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับแต่งตั้งให้รับผิดชอบงานระบาดวิทยาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 23 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 253 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรการประมาณค่าเฉลี่ย สำหรับการสุ่ม

ตัวอย่างกรณีทราบค่าประชากร ได้ขนาดตัวอย่าง 153 คน และเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (Systematic random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1) **คุณลักษณะส่วนบุคคล** ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรมด้านระบาดวิทยา 2) **ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร** ประกอบด้วยปัจจัยทางการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ โดยข้อคำถามจะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) **แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน** ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และปัจจัยค่าจ้าง ได้แก่ เงินเดือน และสวัสดิการ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การปกครอง บังคับบัญชา นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน สถานภาพของวิชาชีพ ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 4) **การดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา** ประกอบด้วย ด้านการรายงานโรค ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ด้านการสอบสวนโรคและควบคุมโรค และด้านการแจ้งข่าวระบาด โดยข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 5) **ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ** เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านการรายงานโรค ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ด้านการสอบสวนโรคและควบคุมโรค และด้านการแจ้งข่าวระบาด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้ดำเนินการ

ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัยรายข้ออยู่ระหว่าง 0.5–1.00 และการหาความเที่ยง (reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีความคล้อยคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยงของปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร เท่ากับ 0.91 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.96 และการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา เท่ากับ 0.94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานระบาดวิทยาประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 23 อำเภอ จำนวน 153 คน ระหว่างวันที่ 1 – 31 พฤษภาคม 2558 โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้ประสานระดับอำเภอเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามส่งผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พินิจพิเคราะห์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม รวมถึงชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรว่า การตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ไม่มีผลใดๆ ต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องใส่ชื่อและนามสกุล และจะเก็บเป็นความลับ ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานสาธารณสุขด้านระบาดวิทยา หากไม่ประสงค์จะตอบแบบสอบถามสามารถขอยุติการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลา และผู้วิจัยขอความยินยอมในการตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมา 153 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยาของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 50.30 มีอายุระหว่าง 41–50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 34.60 (อายุเฉลี่ย เท่ากับ 39.67 ปี) สถานภาพสมรส ร้อยละ 65.40 ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาตรี ร้อยละ 83.00 ปฏิบัติราชการมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 68.60 (อายุราชการเฉลี่ย 18.80 ปี) อายุงานที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยาของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อยู่ระหว่าง 5–10 ปี มากที่สุด ร้อยละ 33.30 (เฉลี่ยอายุงานที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยา 10.65 ปี) เจ้าหน้าที่เกือบทั้งหมดเคยได้รับการอบรมงานระบาดวิทยา คิดเป็นร้อยละ 90.20 และการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านระบาดวิทยาของโรคครั้งล่าสุดที่ผ่านมา คือ มากกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.40

1.2 ปัจจัยด้านสนับสนุนจากองค์กร เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยาของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีปัจจัยสนับสนุนจากองค์กรในภาพรวมในการดำเนินงานด้านระบาดวิทยา อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.90 รองลงมา คือ ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 44.40 เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า มีปัจจัยสนับสนุนจากองค์กรด้านบริหารจัดการและด้านวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.89$, $SD = 0.68$; $\bar{X} = 3.80$, $SD = 0.65$ ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ มีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 0.55$; $\bar{X} = 3.28$, $SD = 0.59$ ตามลำดับ)

1.3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยาของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 62.70 รองลงมาคือ ระดับสูง ร้อยละ 36.60 เมื่อวิเคราะห์เชิงลึกในปัจจัยย่อย พบว่า

1.3.1 ปัจจัยด้านการจูงใจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยา ส่วนใหญ่มีภาพรวมของคะแนนการจูงใจอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.43$) โดยมีคะแนนด้านความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะงาน และความรับผิดชอบ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.70-3.81) ยกเว้น ด้านโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ปัจจัยการค่าจ้าง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยา ส่วนใหญ่มีภาพรวมของคะแนนปัจจัยการค่าจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, $S.D. = 0.41$) โดยมีคะแนนด้านเงินเดือน และสวัสดิการ ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านสภาพการทำงาน ด้านสถานภาพของวิชาชีพ ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และด้านชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ ระหว่าง 2.71-3.56) ยกเว้น ด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านนโยบายและการบริหารงาน ที่อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.91$, $S.D = 0.72$; $\bar{X} = 3.73$, $S.D = 0.59$ ตามลำดับ)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการวิเคราะห์ทุกถดถอยแบบเป็นขั้นตอนในการพยากรณ์ตัวแปรทำนายผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราชได้อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กรด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน คือ ความรับผิดชอบ ความสำเร็จในการทำงาน ส่วนปัจจัยค่าจ้าง คือ นโยบายและการบริหารงาน ซึ่งสามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 63.0 ($R^2 = 0.63$) ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสำเร็จในการทำงาน นโยบาย และการบริหารงาน และด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามลำดับ (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (β) และคะแนนมาตรฐาน (Beta)

ตัวแปรพยากรณ์	β	Beta	t-test	p-value
ค่าคงที่	13.53			
ด้านความรับผิดชอบ	1.19	0.29	4.22	< 0.001
ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.71	0.24	3.69	< 0.001
ความสำเร็จในการทำงาน	1.10	0.24	3.40	0.001
นโยบายและการบริหารงาน	0.84	0.21	3.21	0.002

$$R^2 = 0.63, \text{ adjust } R^2 = 0.617, F = 62.186, \text{ Sig. of } F < 0.001$$

เขียนสมการถดถอยพหุคูณที่ได้จากการคำนวณตามค่าคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y_i = 13.53 + 1.19 \text{ ด้านความรับผิดชอบ} + 0.71 \text{ ด้านวัสดุอุปกรณ์} + 1.10 \text{ ความสำเร็จในการทำงาน} + 0.84 \text{ นโยบายและการบริหารงาน}$$

สมการถดถอยพหุคูณสามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรความรับผิดชอบ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ความสำเร็จในหน้าที่การทำงาน และนโยบายและการบริหารงานมีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก กล่าวคือ เมื่อความรับผิดชอบในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา จะเพิ่มขึ้น 1.19 หน่วย ($\beta = 1.19$) เมื่อตัวแปรอื่นที่เข้าสมการมีค่าคงที่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา จะเพิ่มขึ้น 0.71 หน่วย ($\beta = 0.71$) เมื่อตัวแปรอื่นที่เข้าสมการมีค่าคงที่ ความสำเร็จในหน้าที่การทำงานในการดำเนินงาน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา จะเพิ่มขึ้น 1.10 หน่วย ($\beta = 1.10$) เมื่อตัวแปรอื่นที่เข้าสมการมีค่าคงที่ ความสำเร็จในหน้าที่การทำงาน นโยบายและการบริหารงานในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา จะเพิ่มขึ้น 0.84 หน่วย ($\beta = 0.84$) เมื่อตัวแปรอื่นที่เข้าสมการมีค่าคงที่ความสำเร็จในหน้าที่การทำงาน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

3.1.1 ด้านการรายงานโรค มีปัญหาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับการรายงานโรคที่ล่าช้าจากโรงพยาบาล/คลินิก (ร้อยละ 6.54) เจ้าหน้าที่

ภายในหน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือในการรายงานโรค (ร้อยละ 3.74) ขาดมาตรฐานในการรายงานโรคของคลินิก และโรงพยาบาลเอกชน (ร้อยละ 2.80) และผู้ป่วยที่ต้องรายงานการเฝ้าระวังโรคย้ายถิ่นฐาน ทำให้ไม่สามารถรายงานได้ทันทั่วทั้งที่ (ร้อยละ 1.87)

3.1.2 ด้านตรวจสอบข้อมูล บุคลากรไม่เพียงพอทำให้การตรวจสอบข้อมูลไม่ทันและไม่เป็นประจำ (ร้อยละ 9.35)

3.1.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ขาดการรายงานโรคไปยังองค์กรนอก และเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ในการวิเคราะห์ (ร้อยละ 5.61) และเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ในการวิเคราะห์โรคทางระบาดวิทยา (ร้อยละ 5.61)

3.1.4 ด้านการสอบสวนและควบคุมโรค เจ้าหน้าที่ไม่ได้อบรมฟื้นฟูวิชาการด้านสอบสวน (ร้อยละ 15.89) และขาดการดำเนินงานเป็นทีม (ร้อยละ 6.54)

3.1.5 ด้านการแจ้งข่าวการระบาด ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญในการแจ้งข่าว (ร้อยละ 7.48) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขาดทิศทางที่ชัดเจนในการแจ้งข่าวให้ประชาชนทราบ (ร้อยละ 2.80) 5) ด้านอื่นๆ ปัญหาที่พบ ได้แก่ งบประมาณในการดำเนินงานล่าช้า (ร้อยละ 22.43) ประชาชนขาดความตระหนัก (ร้อยละ 4.67) ไม่มีความก้าวหน้าของบุคลากรที่รับผิดชอบ (ร้อยละ 2.80) และเป็นงานที่เสี่ยงต่อสุขภาพ (ร้อยละ 1.87)

3.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช จากผู้ตอบ 52 คน มีดังนี้

3.2.1 ควรมีการอบรมฟื้นฟูวิชาการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 51.92)

3.2.2 งบประมาณส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคควรโอนงบประมาณให้กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโดยตรง ไม่ควรอยู่ในรูปของกองทุน

สุขภาพตำบล เพราะทำให้การบริหารจัดการไม่สะดวก (ร้อยละ 28.85)

3.2.3 ระดับจังหวัด ควรมีการประเมินงาน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (ร้อยละ 11.54)

3.2.4 ควรให้น้ำหนักคะแนนงานระบาดวิทยาในการประเมินความดีความชอบ (ร้อยละ 5.77)

3.2.5 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมี คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ควรมีงบประมาณสนับสนุน โดยตรง (ร้อยละ 1.92)

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนจากองค์กร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สามารถอภิปรายผลโดยภาพรวมได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยาของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 50.30 ซึ่งอาจมีผลต่อการขับเคลื่อนงานได้ช้ากว่าเพศชาย ซึ่งผลการศึกษาของนันทิยา เมฆวรรณ และสมเดช พินิจสุทร (2556) อธิบายว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพศชายจะทำให้ผลการดำเนินงานด้านระบาดวิทยาเป็นไปตามมาตรฐานได้มากกว่า ทั้งนี้เพราะเพศชายมีลักษณะที่แข็งแรง คล่องแคล่ว และลงพื้นที่ที่ห่างไกล จึงเหมาะที่จะปฏิบัติงานด้านระบาดได้ดีกว่าเพศหญิง และการสนับสนุนจากองค์กรด้านการเตรียมเครื่องมือให้พร้อมใช้งาน การสนับสนุนให้อบรมพัฒนาความรู้และทักษะด้านระบาดวิทยา การส่งเสริมการจูงใจทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่องก็ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเช่นกัน สอดคล้องกับข้อสรุปของทองหล่อ เดชไชย (2545) ที่กล่าวว่าไว้ว่าปัจจัยบริหารที่

เกิดความสำเร็จ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากร ซึ่ง 1 ใน 4 แห่งความสำเร็จ ก็คือ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เช่น คอมพิวเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน แบบฟอร์มต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานนั้น อธิบายว่าความสำเร็จในการทำงาน ความรับผิดชอบ และนโยบายและการบริหารงาน มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ความสำเร็จในการทำงาน ความเจริญเติบโตในการทำงานแรงกระตุ้นที่เกิดจากความต้องการที่ได้รับการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่องค์กรจัดให้ ก่อให้เกิดพฤติกรรมในการทำงาน (ตุลา มหาสุธานนท์, 2545) ส่วนนโยบายเป็นสิ่งที่กำหนดการปฏิบัติซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญ และจากความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ประกอบกับงานระบาดวิทยาเป็นงานที่ผู้รับผิดชอบมีความพึงพอใจ และได้รับความอิสระในการปฏิบัติงาน จึงส่งผลต่อการดำเนินงาน ในขณะที่ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยความสำเร็จในการทำงานและปัจจัยนโยบายและการบริหารงาน สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 63 กล่าวได้ว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จะมีแนวโน้มที่จะดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยามากขึ้น หากได้รับการสนับสนุนให้เกิดความรับผิดชอบที่สูงขึ้น มีวัสดุอุปกรณ์ที่พร้อมต่อการดำเนินงาน มีสิ่งจูงใจให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และมีนโยบายและการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพชัดเจน ส่วนด้านความรับผิดชอบมีสัมประสิทธิ์ถดถอยสูงสุดต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัด นครศรีธรรมราช ($\beta = 0.29$) อธิบายได้ว่า งานใดๆ ก็ตาม หากผู้ปฏิบัติมีความรับผิดชอบ และตระหนักในหน้าที่ของตนงานนั้น จะเกิดผลสำเร็จตามมาอย่างแน่นอน ถึงแม้งานนั้นจะมีอุปสรรคหลายประการ แต่ผลจากการทำงานด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ จะทำให้งานเกิดการพัฒนาเสมอ ทั้งนี้ความรับผิดชอบของบุคคลต่อการปฏิบัติงานยังขึ้นอยู่กับความตั้งใจให้เกิดความสำเร็จในการทำงานของหน่วยงาน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งตัวแปรในงานวิจัยนี้ ที่ร่วมทำนายในระดับรองลงมา ($\beta = 0.24$) การมีอุปกรณ์ที่พร้อมใช้งาน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งตัวแปรในงานวิจัยนี้ที่ร่วมทำนายในระดับรองลงมา ($\beta = 0.24$) และสัมพันธ์กับมีนโยบายและการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพชัดเจน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งตัวแปรในงานวิจัยนี้ที่ร่วมทำนาย ($\beta = 0.21$) เช่นกัน ซึ่งตัวแปรทำนายที่ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของรรฐิติ ไทยศิริ และประจักร บัวผัน (2556) ที่พบว่า การที่เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลทำงานด้วยความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน โดยมีปัจจัยจำเป็นอย่างนโยบายการบริหาร ลักษณะความพร้อมของการปฏิบัติงาน สภาพในการปฏิบัติงานสามารถทำให้งานสำเร็จได้ถึงร้อยละ 33.6 และยังสามารถสอดคล้องกับผลการศึกษาของเมธิยะ พิมพ์เสนาและสุวณี วิวัฒนาชน (2558) ที่พบว่า ความรับผิดชอบในงาน การตั้งใจในลักษณะงาน สามารถร่วมพยากรณ์ความสำเร็จในงานได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

1.1 ควรมีการจัดอบรมวิชาการฟื้นฟูให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยาและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.2 สร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังโรคทาง

ระบาดวิทยา โดยการพัฒนากระบวนการรายงานโรค และการส่งต่อข้อมูลภายในจังหวัด โดยให้คลินิกและโรงพยาบาลเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและร่วมกันจัดแนวทางในการรายงานโรคด้วย

1.3 ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้โดยผู้รับผิดชอบงานระบาดวิทยาระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และผู้รับผิดชอบงานระดับตำบล

1.4 ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีการฝึกอบรมระยะสั้น และศึกษาต่อเนื่องด้านระบาดวิทยาในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทขึ้นไป

1.5 ในการพิจารณาความดีความชอบควรนำมาตรฐานตัวชี้วัดด้านระบาดเข้าไปเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเงินเดือน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้รับผิดชอบงานระบาดวิทยา

1.6 ควรร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานควบคุมโรคติดต่อ จัดให้มีการนิเทศ ติดตาม การดำเนินงานตามมาตรฐานการเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

1.7 ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้รับทราบถึงปัญหา และควรสร้างความตระหนักให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานระบาดวิทยา

2. ข้อเสนอแนะต่อผู้ปฏิบัติ

2.1 เนื่องจากงบประมาณด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไม่ได้รับงบประมาณโดยตรง ปัจจุบันจะอยู่ในรูปกองทุนสุขภาพตำบล และเพื่อให้ทันต่อการควบคุมและป้องกันโรค โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับองค์การบริหารส่วนตำบล และชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการดำเนินงานเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา

2.2 ควรมีแนวทางในการแจ้งข่าวระบาดให้ทราบถึงความรุนแรงของโรคที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้ชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและควบคุมโรค

2.3 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมกับประชาชน
จัดทำประชาคม เพื่อป้องกันการระบาดของโรค

2.4 มีการจัดทีม SRRT และติดตามอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพ และมาตรฐาน
ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) เพื่อการเฝ้า
ระวังโรคที่ทันเวลา

3.2 ควรศึกษาถึงระบบงานเฝ้าระวังโรคทาง
ระบาดวิทยา และพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติ
งานระบาดวิทยา

เอกสารอ้างอิง

เกรียงไกร เวทีวุฒาจารย์. (2547). *การดำเนินงาน
วิทยาการระบาดในบริบทหลักประกันสุขภาพถ้วน
หน้า*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านานาวิทยา.
กองระบาดวิทยา. (2542). *คู่มือการดำเนินงานทางระบาด
วิทยา*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์.
จักรสันต์ เลยหยุด. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อความ
สามารถในการปฏิบัติงานระบาดวิทยาของเจ้า
หน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัด
ขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหา
บัณฑิต) ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ตุลา มหาพสุธานนท์. (2545). *หลักการจัดการ หลักการ
บริหาร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พ.ศ.พัฒนา
จำกัด.
ทองหล่อ เดชไทย. (2545). *หลักการบริหารสาธารณสุข*.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาสาธารณสุข
อาเซียน.
นันทิยา เมฆวรรณ และสมเดช พินิจสุทร. (2556). *ปัจจัย
ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
จังหวัดอุดรธานี*. *วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน*

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 1(3), น. 91-104.

เมธิยะ พิมพ์เสนา และสุวิณี วิวัฒวานิช. (2558). *ปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้ปฏิบัติ
การพยาบาลขั้นสูง*. *วารสารกองการพยาบาล*.
42(2): น. 47-59.

สิริลักษณ์ รังสิวงศ์. (2547). *ผลการประเมินความพึง
พอใจต่อรายงานเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา
ปี 2546*. *รายงานเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา ฉบับที่
35*. นนทบุรี: สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข.

รัฐลิตี ไทยศิริ และประจักษ์ บัวผัน. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อ
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินในโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารวิจัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 13(1), น. 123-134.

สำนักโรคระบาดวิทยา. (2548). *มาตรฐานงานระบาดวิทยา
โรคติดต่อ*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์.

สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่. (2554). *คู่มือการป้องกัน
ควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่สำหรับบุคลากรทาง
การแพทย์และสาธารณสุข ปี 2544*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สำนักโรคระบาดวิทยา. (2555). *มาตรฐานและแนวทางการ
ปฏิบัติงานทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว
(SRRT) ฉบับปรับปรุงใหม่ 2555*. กรุงเทพมหานคร:
ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Herzberg F. (1959). *The motivation to work*. New
York: John Wiley & Sons.

Schermerhorn, R., Hunt, G. and Osborn, N.
(2008). *Organizational behavior*. New Jersey:
John Wiley & Sons.